

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Ιούλιος – Σεπτέμβριος 2001

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ

NOSILEFTIKI Volume 40
Issue 3
July – September 2001

QUARTERLY PUBLICATION OF THE HELLENIC
NATIONAL GRADUATE NURSES ASSOCIATION

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Τριμηνιαίο Περιοδικό του Εθνικού Συνδέσμου
Διπλωματούχων Νοσηλευτών Ελλάδος

Τόμος 40 • Τεύχος 3 • Ιούλιος – Σεπτέμβριος 2001

Περιεχόμενα

1. Οδηγίες για τους συγγραφείς	4
2. Άρθρο Σύνταξης.....	7
<i>A. Παπαδαντωνάκη</i>	
Γενικό Άρθρο	
1. Αρχές και διαστάσεις της σύγχρονης Νοσηλευτικής	8
<i>A. Χρ. Ραγιά</i>	
Ανασκοπήσεις	
1. Νοσηλευτική: μια «καινοφανής» προσέγγιση	14
<i>Δ. Σαπουντζή-Κρέπια</i>	
2. Προσέγγιση της κουλτούρας στον τομέα της Υγείας	22
<i>Σ. Ζυγά</i>	
3. Εισαγωγή του παιδιού στο νοσοκομείο – Ο ρόλος της οικογένειας στη φροντίδα του	27
<i>E. Ευαγγέλου</i>	
4. Προεχειρητική ανησυχία – άγχος: Ο ρόλος του νοσηλευτή	39
<i>E. Κοιρώτσιου, E. Αργυρούδης</i>	
5. Νοσηλευτική αντιμετώπιση της επιθετικότητας του ψυχικά ασθενούς	46
<i>A. Σταθάρου, A. Μπερκ</i>	
Επίκαιρα Θέματα	
1. Κοινωνική πολιτική και Υγεία (παρελθόν – παρόν – μέλλον)	53
<i>E. Λαχανά, E. Θεοδοσοπούλου</i>	
2. On-line ελληνικές πηγές πληροφόρησης στη Νοσηλευτική	62
<i>E. Τσαλαπατάνη</i>	
Ειδικό Θέμα	
1. Νοσηλευτική αντιμετώπιση της γυναίκας με καρκίνο του μαστού στη φάση της θεραπείας	65
<i>Θ. Κωνσταντινίδης, E. Τζαγκαράκη</i>	
Ερευνητικές Εργασίες	
1. Αξιολόγηση της ικανοποίησης παθολογικών και χειρουργικών ασθενών από τη νοσηλευτική φροντίδα σε γενικό νοσοκομείο	74
<i>A. Μερκούρης, A. Ουζουνίδου, Δ. Μουδερίδου, M. Ρουμπή, Π. Ζουγρής, Χρ. Λεμονίδου</i>	
2. Μόνιμη τραχειοστομία: αξιολόγηση εκπαίδευσης και αυτοφροντίδας	85
<i>A. Νέστωρ, Χρ. Μαρβάκη, Φ. Μπαμπάτσικου</i>	
3. Παράγοντες που παρακινούν επισκέπτες να παραμένουν κοντά σε νοσηλευόμενους συγγενείς τους	92
<i>Π. Μπέλλου-Μυλωνά, E. Κυριακίδου, Π. Ιορδάνου, Στ. Ανδρέα</i>	
4. Η στάση των φοιτητών έναντι της νηστείας και της διατροφής	99
<i>Φ. Μπαμπάτσικου, Χ. Κουτής, Π. Ιορδάνου, A. Νέστωρ, Π. Μουρίκη</i>	
5. Στοματική φροντίδα παιδιών με νεοπλασίες: αναγκαιότητα εκπαίδευσης νοσηλευτικού προσωπικού ογκολογικών κλινικών	105
<i>Κ. Πολυμέρη, Β. Ζώνη, Τ. Ροϊνιώτη</i>	
Αναλυτικές οδηγίες για τους συγγραφείς.....	112

NOSILEFTIKI

Quarterly Publication of the Hellenic National
Graduate Nurses Association

Volume 40 • Issue 3 • July – September 2001

Contents

1. Instructions to authors	4
2. Editorial	7
<i>A. Papadantonaki</i>	
General Article	
1. Concepts and dimensions of contemporary Nursing	8
<i>A. Chr. Raya</i>	
Reviews	
1. Nursing: a «seemingly new» perspective	14
<i>D. Sapountzi-Krepia</i>	
2. Health services: a cultural approach	22
<i>S. Zygá</i>	
3. Children in hospital – Effects and the role of parents during their child's hospitalization	27
<i>H. Evagelou</i>	
4. Preoperative anxiety – stress: The role of a nurse	39
<i>E. Kotrotsiou, E. Argiroudis</i>	
5. Nursing confrontation the violence of the psychiatric patient	46
<i>A. Statharou, A. Berk</i>	
Annotations	
1. Social policy and Health (past – present – future)	53
<i>E. Lahana, E. Theodosopoulou</i>	
2. On-line greek information resources for Nursing	62
<i>I. Tsalapatani</i>	
Special Topic	
1. Nursing intervention during the therapeutic stage concerning women with breast cancer	65
<i>Th. Konstantinidis, E. Tzagaraki</i>	
Research Papers	
1. Assessment of medical and surgical patients' satisfaction with nursing care in a general hospital	74
<i>A. Merkouris, A. Ouzounidou, D. Moudieridou, M. Roumpi, P. Zougris, Chr. Lemonidou</i>	
2. Permanent tracheostomy: assessment education and selfcare	85
<i>A. Nestor, Chr. Marvaki, F. Babatsikou</i>	
3. Factors that force family members to visit and stay with their hospitalized relatives	92
<i>P. Bellou-Milona, E. Kyriakidou, P. Iordanou, St. Andrea</i>	
4. Students' attitudes regarding fasting and nutrition	99
<i>F. Babatsikou, Ch. Koutis, P. Iordanou, A. Nestor, P. Mouriki</i>	
5. Oral management of paediatric oncology patients: need to inform parents and oncology staff about the special oral care which is needed	105
<i>K. Polymeri, V. Zoi, T. Roinioti</i>	
Detailed instructions to authors.....	102

Παράγοντες που παρακινούν επισκέπτες να παραμένουν κοντά σε νοσηλευόμενους συγγενείς τους

Παναγιώτα Μπέλλου-Μυλωνά¹
Ελένη Κυριακίδου², Παναγιώτα Ιορδάνου³
Σταυρούλα Ανδρεά¹

1. Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής Τ.Ε.Ι. Αθηνών
2. Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής Τ.Ε.Ι. Αθηνών
3. Καθηγήτρια Εφαρμογών Τμήματος Νοσηλευτικής Τ.Ε.Ι. Αθηνών

Τμήμα Νοσηλευτικής Τ.Ε.Ι. Αθηνών

Περίληψη. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση των παραγόντων που παρακινούν τους επισκέπτες να παραμένουν κοντά στους νοσηλευόμενους συγγενείς τους. Το υλικό της μελέτης απετέλεσαν 150 επισκέπτες ασθενών και των δύο φύλων που νοσηλεύτηκαν σε παθολογικά και χειρουργικά τμήματα του Γενικού Περιφερειακού Νοσοκομείου Αθηνών «Ο Ευαγγελισμός» και του Γενικού Περιφερειακού Νοσοκομείου Νικαίας. Για τον σκοπό της μελέτης συμπληρώθηκε ανώνυμο ερωτηματολόγιο σε συνδυασμό με συνέντευξη που έδιναν οι επισκέπτες στην ερευνήτρια. Η στατιστική ανάλυση έγινε με το πακέτο SPSS και τη μέθοδο χ^2 test. Από τα αποτελέσματα της μελέτης προκύπτει ότι οι παράγοντες που παρακινούν τους επισκέπτες να παραμένουν στο νοσοκομείο είναι: 1. Η κάλυψη των αναγκών νοσηλείας (77% – 114), 2. Η βαρύτητα της κατάστασης του ασθενούς (58,1% – 86), 3. Η έλλειψη νοσηλευτικού προσωπικού (45,3% – 67), 4. Η ψυχολογική υποστήριξη του ασθενούς (65,3% – 98), 5. Η ενθάρρυνση του ασθενούς (35,3% – 53), 6. Το ότι το νοσηλευτικό προσωπικό θεωρείται αδιάφορο (8,1% – 12), 7. Η επιθυμία των επισκεπτών (74% – 111) και 8. Η επιθυμία ασθενών (56,7% – 85).

Παρέμεναν συνέχεια κοντά στον ασθενή εκείνοι οι επισκέπτες που ο χρόνος μετακίνησής τους από την κατοικία τους στο νοσοκομείο ήταν μία ώρα ή περισσότερο ($p=0,024$). Επίσης, η συνεχής παραμονή του δείγ-

Factors that force family members to visit and stay with their hospitalized relatives

Panagiota Bellou-Milona¹
Eleni Kyriakidou², Panagiota Iordanou³
Stauroula Andrea⁴

1. Assistant Professor of Nursing TEI of Athens
2. Professor of Nursing TEI of Athens
3. Clinical Professor of Nursing TEI of Athens

Nursing Department TEI of Athens

Abstract. The aim of this study is to examine factors forcing family members to visit and stay with their hospitalized relatives. The sample of the study comprised 150 family members visiting and staying with their relatives during hospitalization. The study was conducted in medical and surgical wards of two general hospitals of the major area of Athens and Piraeus, «Evangelismos» and «Saint Panteleimon». For this purpose a special questionnaire was designed and fulfilled by the researchers interviewing the subjects. Statistical analysis followed for the evaluation of the results with SPSS package and the method of χ^2 . The following factors were mentioned by the visitors as forcing them to stay with their hospitalized relatives:

1. To cover patients' need (77% – 114), 2. The severity of patients' condition (58.1% – 86), 3. The shortage of nursing personnel (45.3% – 67), 4. The patients' psychological support (65.3% – 98), 5. To encourage patients (35.3% – 53), 6. Nurses' lack of interest to patients (8.1% – 12), 7. Patients' wish to have them stay (74% – 111) and 8. Visitors wish to stay with patients (56.7% – 85).

Continually (day and night) stayed these visitors that the distance from their house to the hospital takes more than one hour ($p=0.024$). In addition, the continual visitors' stay next to hospitalized

ματος στο νοσοκομείο επηρεάζεται στατιστικά σημαντικά από την επιθυμία των ασθενών να έχουν κοντά τους ένα άτομο από την οικογένειά τους ($p=0,006$). Τα αποτελέσματα έδειξαν τους παράγοντες που ανάγκασαν τους επισκέπτες να παραμένουν στο νοσοκομείο: το ότι οι επισκέπτες ήταν μέλη της οικογένειας, ο χρόνος παραμονής τους επηρεαζόταν από τον απαιτούμενο χρόνο πρόσβασης στο νοσοκομείο και από την επιθυμία των ασθενών να έχουν κοντά τους ένα άτομο από την οικογένειά τους.

Λέξεις-κλειδιά:

επισκέπτες, ασθενείς νοσοκομείου, παράγοντες παραμονής επισκεπτών, ανάγκες νοσηλείας, ελλείψεις νοσηλευτικού προσωπικού, επιθυμία επισκεπτών - ασθενών.

patients was influenced statistically significant by the patients' wish to have their relatives next to them ($p=0.006$). The results shown the factors forcing visitors to stay next to their hospitalized relatives: the visitors were family members and the continual visitors' stay next to hospitalized patients was influenced statistically significant by the distance from visitors house to the hospitals and by the patients' wish to have their relatives next to them.

Key words:

visitors, hospitalized patients, factors forcing visitors to stay, nursing needs, lack of nursing personnel, visitors - patients wish.

Εισαγωγή

Η παρουσία της οικογένειας κατά τη διάρκεια της νοσηλείας συγγενών μελών της αποτελεί πραγματικότητα για τα νοσοκομεία της χώρας μας. Οι κοινωνικές αλλαγές που συνέβησαν κατά τη διάρκεια των δεκαετιών '50-'60, η ανάπτυξη του κινήματος για την προστασία του καταναλωτή και οι εκφρασμένες απόψεις των ασθενών και των συγγενών έχουν ληφθεί υπόψη, με αποτέλεσμα την αποδοχή της παρουσίας της οικογένειας και την ενίσχυση της συμμετοχής της κατά τη νοσηλεία των ασθενών στο νοσοκομείο¹.

Ο Sharp υποστηρίζει ότι τα μέλη της οικογένειας αποτελούν σημαντική πηγή συναισθηματικής στήριξης για τους νοσηλευόμενους ασθενείς διότι παρέχουν ενθάρρυνση, καθώς και ψυχολογική και συναισθηματική υποστήριξη².

Κατά τον Griffith το επισκεπτήριο βοηθά τους ασθενείς να διατηρήσουν την επαφή με το σπίτι τους και το κοινωνικό σύνολο. Στους επισκέπτες δίνεται η ευκαιρία να διατηρούν την επαφή με τους ασθενείς, να τους στηρίζουν και να κατανοούν την εργασία που πραγματοποιείται στα νοσοκομεία³.

Το μέγεθος των δαπανών υγείας και κυρίως η αύξηση του νοσοκομειακού κόστους και οι αυξημένες ανάγκες των ασθενών, σε συνδυασμό με την έλλειψη νοσηλευτικού προσωπικού, επιβάλλουν την αξιοποίηση της ανεκμετάλλετης πηγής του επισκεπτηρίου για μερική συμμετοχή στην παροχή φροντίδας.

Επιπλέον, δίνεται η ευκαιρία στο νοσηλευτικό προσωπικό να προσεγγίσει την οικογένεια του κάθε ασθενούς, να αναγνωρίσει τις ανάγκες της και να βοηθήσει ώστε η παρουσία της να συμβάλει στην αποκατάσταση της υγείας του^{4,7}.

Σκοπός της μελέτης είναι η διερεύνηση των παραγόντων που παρακινούν τους επισκέπτες να παραμείνουν κοντά σε συγγενείς τους που νοσηλεύονται σε παθολογικά και χειρουργικά τμήματα γενικών νοσοκομείων και η καταγραφή των χαρακτηριστικών συγγενών και επισκεπτών.

Υλικό και μέθοδος

Το υλικό της μελέτης αποτέλεσαν 150 επισκέπτες ασθενών και των δύο φύλων που νοσηλεύτηκαν σε παθολογικά και χειρουργικά τμήματα του Γενικού Περιφερειακού Νοσοκομείου Αθηνών «Ο Ευαγγελισμός» και του Γενικού Περιφερειακού Νοσοκομείου Νικαίας. Για τον σκοπό της μελέτης συμπληρώθηκε ανώνυμο ερωτηματολόγιο με συνέντευξη που έδιναν οι επισκέπτες στην ερευνήτρια.

Η εργασία απαντά στις εξής ερωτήσεις:

1. Προσωπικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά των επισκεπτών.
2. Συχνότητα επισκέψεων.
3. Παράγοντες που παρακινούν τους επισκέπτες να μένουν στο νοσοκομείο κοντά στους συγγενείς τους.
4. Λόγοι που προσδιορίζουν την επιθυμία παραμο-

νής των επισκεπτών στο νοσοκομείο.

Η μεταβλητή του χρόνου παραμονής των επισκεπτών στο νοσοκομείο επανακωδικοποιήθηκε σε δύο κατηγορίες:

α. οι επισκέπτες παραμένουν συνεχώς κοντά στον ασθενή

β. οι επισκέπτες δεν παραμένουν συνεχώς κοντά στον ασθενή.

Η επανακωδικοποίηση έγινε για να εξεταστεί η σχέση του χρόνου παραμονής στο νοσοκομείο με την ηλικία του δείγματος, τον τόπο διαμονής, τη χρονική απόσταση από το νοσοκομείο και την επιθυμία των ασθενών να έχουν κοντά τους κάποιο συγγενικό τους πρόσωπο.

Κριτήρια επιλογής του δείγματος ήταν:

1. Οι ασθενείς να έχουν νοσηλευτεί στο συγκεκριμένο τμήμα τουλάχιστον δύο ημέρες πριν από την πραγματοποίηση της συνέντευξης.

2. Να υπάρχει συγκατάθεση των επισκεπτών για τη συμμετοχή τους στην έρευνα.

Η στατιστική ανάλυση έγινε με το πακέτο SPSS και τη μέθοδο χ^2 test.

Αποτελέσματα

Τα προσωπικά χαρακτηριστικά του δείγματος καταγράφονται στους Πίνακες 1 και 2. Από τη μελέτη του βαθμού συγγένειας φαίνεται ότι για το 40% των επισκεπτών είναι ο/η σύζυγος του ασθενούς που νοσηλεύεται και για το 30% ο γονέας. Το μικρότερο ποσοστό (0,7%) αντιστοιχεί σε φίλους (Πίνακας 1). Ποσοστό 66% κατοικεί μόνιμα σε αστική περιοχή, 15,3% σε ημιαστική και 18,7% σε αγροτική περιοχή.

Παράλληλα, το 66% των επισκεπτών μένει σε ιδιόκτητη κατοικία στην Αθήνα, το 16,2% φιλοξενείται από συγγενείς στην Αθήνα και το 17,6% μένει μόνιμα (διανυκτερεύει και εκπληρώνει όλες του τις ανάγκες) στο νοσοκομείο (Πίνακας 2).

Από τα αποτελέσματα της μελέτης προκύπτει ότι οι παράγοντες που παρακινούν τους επισκέπτες να παραμένουν στο νοσοκομείο είναι:

1. Η κάλυψη των αναγκών νοσηλείας (77% – 114).
2. Η βαρύτητα της κατάστασης του ασθενούς (58,1% – 86).
3. Η έλλειψη νοσηλευτικού προσωπικού (45,3% – 67).
4. Η ψυχολογική υποστήριξη του ασθενούς (65,3% – 98).
5. Η ανάγκη ενθάρρυνσης του ασθενούς (35,3% – 53).

Πίνακας 1.
Χαρακτηριστικά των επισκεπτών

	N	%
Φύλο		
Ανδρες	30	20,1
Γυναίκες	119	79,9
Ηλικία		
< 20	1	0,7
21-30	15	10
31-40	29	19,3
41-50	39	26
51-60	32	22
61-70	22	14,7
> 70	11	7,3
Επίπεδο εκπαίδευσης		
Αγράμματος	28	18,7
Πρωτοβάθμια	51	34
Δευτεροβάθμια	43	28,7
Τριτοβάθμια	28	18,7
Βαθμός συγγένειας με τον ασθενή		
Σύζυγος	60	40
Γονέας	45	30
Παιδί	20	13,3
Αδελφός	13	8,7
Άλλος συγγενής	11	7,3
Φίλος	1	0,7

6. Το ότι το νοσηλευτικό προσωπικό θεωρείται αδιάφορο (8,1% – 12).

7. Η επιθυμία των επισκεπτών (74% – 111).

8. Η επιθυμία των ασθενών (56,7% – 85) (Πίνακας 3).

Όσον αφορά στον χρόνο που απαιτείται για τη μετακίνηση των επισκεπτών από το σπίτι στο νοσοκο-

μείο, το 50% (65) χρειάζεται περίπου 20 λεπτά, το 23,1% (30) χρειάζεται 21-40 λεπτά, το 17,7% (23) χρειάζεται 41-60 λεπτά και το 9,2% (12) χρειάζεται πάνω από 1 ώρα (Πίνακας 4). Το 46,7% (70) μένει μόνιμα στο νοσοκομείο κοντά στον ασθενή, το 22,7% (34) επισκέπτεται τους ασθενείς πρωί βράδυ και το 30% (45) μία φορά την ημέρα.

Από την ανάλυση της επανακωδικοποίησης του χρόνου παραμονής του δείγματος στο νοσοκομείο διαπιστώθηκε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση με τη χρονική απόσταση του τόπου διαμονής του από το νοσοκομείο: συνέχεια παρέμεναν κοντά στον ασθενή εκείνοι οι επισκέπτες που ο χρόνος μετακίνησής τους είναι μία ώρα ή περισσότερο ($p=0,024$) (Σχήμα 1). Επίσης, η συνεχής παραμονή του δείγματος στο νοσοκομείο επηρεάζεται στατιστικά σημαντικά από την επι-

Πίνακας 2.
Τόπος διαμονής των επισκεπτών

	N	%
Τόπος μόνιμης διαμονής		
Αστικός	99	66
Ημιαστικός	23	15,3
Αγροτικός	28	18,7
Τόπος προσωρινής διαμονής		
Σε δικό τους σπίτι	98	66,2
Σε ξενοδοχείο	0	0
Σε συγγενικό σπίτι	24	16,2
Στο νοσοκομείο	26	17,6

Πίνακας 3.

Κατανομή των επισκεπτών σε σχέση με τους παράγοντες που τους παρακινούν να παραμένουν στο νοσοκομείο

Αιτίες και λόγοι	N	%
Καλύπτουν ανάγκες νοσηλείας	114	77,0
Βαρύτητα της κατάστασης του ασθενούς	86	58,1
Ελλειψη νοσηλευτικού προσωπικού	67	45,3
Ψυχολογική στήριξη του ασθενούς	98	65,3
Ενθάρρυνση του ασθενούς	53	35,3
Επιθυμία του ασθενούς	85	56,7
Επιθυμία του επισκέπτη	111	74,0
Αδιαφορία νοσηλευτικού προσωπικού	12	8,1
Προστασία του ασθενούς από ατυχήματα	29	19,6

θυμία των ασθενών να έχουν κοντά τους ένα άτομο από την οικογένειά τους ($p=0,006$) (Σχήμα 2).

Συζήτηση

Από τη μελέτη των χαρακτηριστικών των επισκε-

πτών προέκυψε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος ήταν γυναίκες (οκτώ στους δέκα). Παρόμοιο αποτέλεσμα έχει αναφερθεί και από άλλους μελετητές, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι οι γυναίκες από τη φύση τους ασχολούνται περισσότερο με τη φροντίδα⁸.

Επίσης, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το δείγμα α-

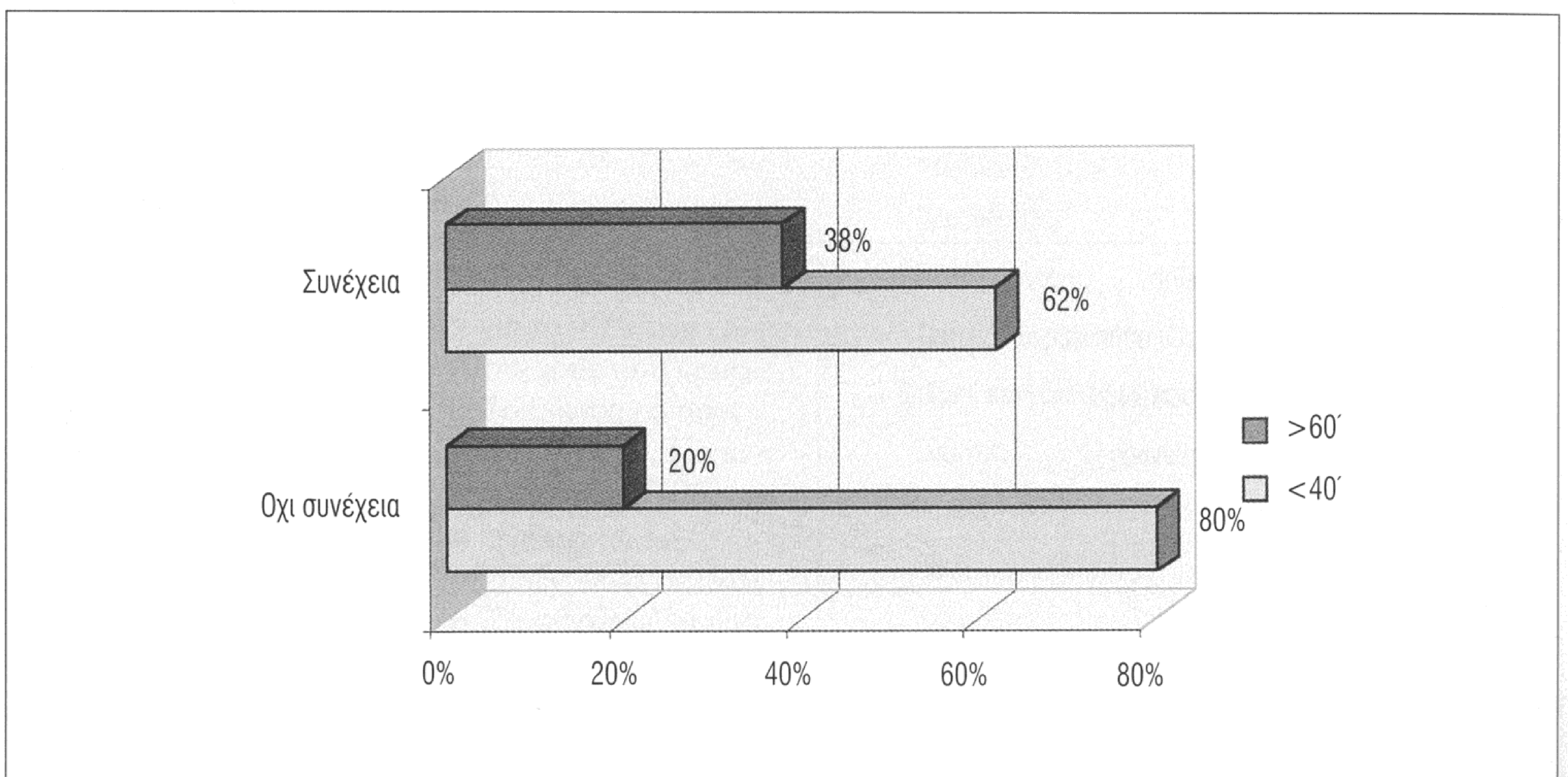
ποτελούνταν κατά πλειοψηφία από το άμεσο οικογενειακό περιβάλλον των ασθενών, γεγονός που επισημαίνει τους έντονους συνεκτικούς δεσμούς που συνδέουν την ελληνική οικογένεια^{9,10}. Οι παράγοντες που παρακινούσαν τους επισκέπτες να παραμένουν κοντά στους ασθενείς ήταν κυρίως για να καλύπτουν τις ανάγκες νοσηλείας, αφενός λόγω της βαρύτητας της κατάστασης των ασθενών και αφετέρου επειδή, όπως ανέφεραν, υπάρχει έλλειψη νοσηλευτικού προσωπικού, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από άλλους μελετητές^{11,12,13}.

Σε σχετική μελέτη από τους Collier και Schirm¹⁴ βρέθηκε ότι η βαρύτητα της κατάστασης του ασθενούς σχετίζεται άμεσα με τις συνεχείς επισκέψεις των συγγενών.

Στην ελληνική πραγματικότητα η έλλειψη του νοσηλευτικού προσωπικού επιβεβαιώνεται από τον αριθ-

Πίνακας 4.
Κατανομή των επισκεπτών σε σχέση με τον απαιτούμενο χρόνο πρόσβασης στο νοσοκομείο

Χρόνος μετακίνησης προς το νοσοκομείο	N	%
< 20 λεπτά	65	50,0
21-40 λεπτά	30	23,1
41-60 λεπτά	23	17,7
> 60 λεπτά	12	9,2
Σύνολο	130	100,0

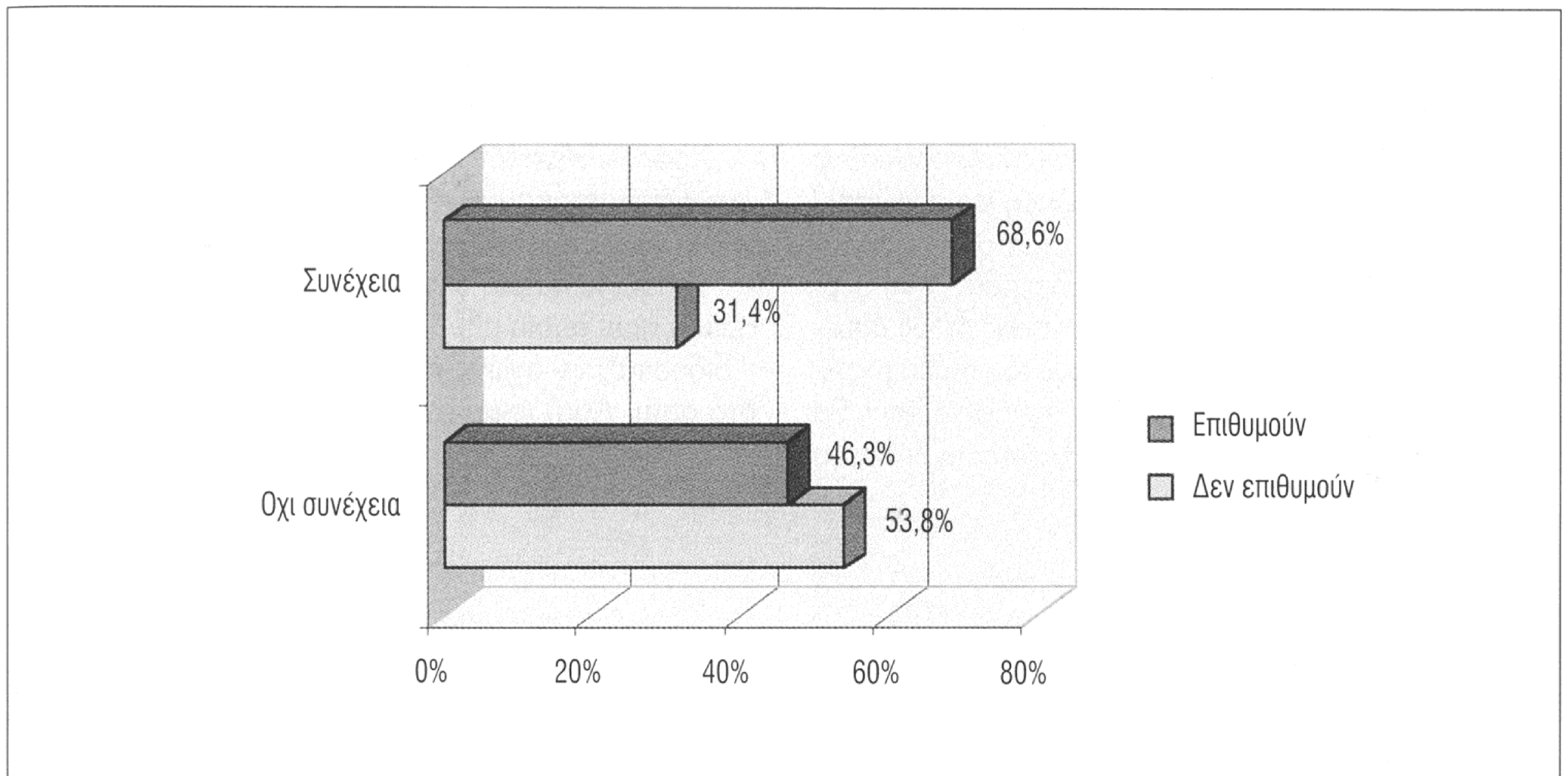
Σχήμα 1. Κατανομή των επισκεπτών που παρέμεναν συνέχεια στο νοσοκομείο σε σχέση με τον απαιτούμενο χρόνο πρόσβασης

μό των κενών θέσεων που υπάρχουν στους οργανισμούς των νοσοκομείων.

Ενας μικρός αριθμός επισκεπτών θεωρούσε το νοσηλευτικό προσωπικό αδιάφορο και αυτός ήταν ένας

λόγος που ανάγκαζε τους ίδιους να μένουν κοντά στον ασθενή συγγενή τους.

Το παραπάνω ποσοστό, αν και μικρό, πρέπει να προβληματίσει τους νοσηλευτές και να τους παρακινή-

Σχήμα 2. Κατανομή των επισκεπτών που παρέμεναν συνέχεια στο νοσοκομείο, σε σχέση με την επιθυμία των ασθενών

σει να αναζητήσουν τα αίτια αυτής της άποψης, αλλά και να μελετήσουν τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος.

Είναι πιθανό η αιτία αυτής της αδιαφορίας των νοσηλευτών, όπως εκφράζεται από τους επισκέπτες, να μην αφορά τους ίδιους αποκλειστικά και μόνο, αλλά και τις υπεύθυνες αρχές και υπηρεσίες που τους αναγκάζουν να ζουν και να εργάζονται κάτω από προβληματικές συνθήκες στρες με πολλές ελλείψεις, κυρίως συνεργατών, αλλά και υλικοτεχνικής υποδομής, καταστάσεις που τους οδηγούν σε επαγγελματική εξουθένωση.

Το γεγονός ότι βασικοί παράγοντες που παρακινούν τους επισκέπτες να παραμένουν στο νοσοκομείο είναι η ενθάρρυνση, η ψυχολογική υποστήριξη^{13,15} και η επιθυμία επισκεπτών και ασθενών να βρίσκονται κοντά σε μέλη της οικογένειάς τους αντανακλά τον συναισθηματικό και ψυχικό δεσμό που υπάρχει μεταξύ των δύο ομάδων, επισκεπτών – ασθενών.

Η έλλειψη ικανού αριθμού νοσηλευτών που παρατηρείται στα νοσοκομεία μας πιθανότατα προκαλεί ανασφάλεια στους ασθενείς, η οποία εκφράζεται με την επιθυμία αναζήτησης παραμονής των συγγενών τους κοντά τους κατά τη διάρκεια της νοσηλείας.

Πάντως, η ανταπόκριση των επισκεπτών στην επιθυ-

μία των ασθενών να βρίσκονται κοντά τους είναι ένδειξη των στενών δεσμών της ελληνικής οικογένειας^{15,16}.

Συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν ότι βασικοί παράγοντες που παρακινούσαν τους επισκέπτες να παραμένουν κοντά στους νοσηλευόμενους ασθενείς συγγενείς τους στο νοσοκομείο ήταν για να καλύπτουν μέρος νοσηλευτικών αναγκών, αφενός λόγω της βαρύτητας της κατάστασης των ασθενών και αφετέρου λόγω έλλειψης νοσηλευτικού προσωπικού, με σκοπό την ενθάρρυνση και την ψυχολογική υποστήριξη των ασθενών, καθώς και η επιθυμία τόσο των επισκεπτών όσο και των ασθενών για παραμονή των πρώτων στο νοσοκομείο.

Ο χρόνος παραμονής τους επηρεαζόταν από τον χρόνο που απαιτείται για την πρόσβαση στο νοσοκομείο και από την επιθυμία των ασθενών να έχουν κοντά τους ένα άτομο από την οικογένειά τους.

Προτάσεις

Οι στενοί συνεκτικοί οικογενειακοί δεσμοί αποτελούν έναν ισχυρό παράγοντα που παρακινεί τους συγγ-

γενείς να παραμείνουν κοντά στον ασθενή-μέλος της οικογένειάς τους.

Οι επισκέπτες αποτελούν μια ισχυρή ανεκμετάλλευτη πηγή βοήθειας των ασθενών, η οποία αν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί σωστά με κατάλληλη ενημέρωση – διδασκαλία από μέρους των νοσηλευτών θα μπορούσε να οδηγήσει σε άτομα ικανά να προσφέρουν ή να συμμετέχουν σε ουσιαστική παροχή φροντίδας στους ασθενείς συγγενείς τους. Η ανάπτυξη αυτού του τομέα της Αγωγής Υγείας σε ασθενείς και τους συγγενείς τους θα αποτελούσε πρόκληση για τη Νοσηλευτική τα επόμενα

χρόνια, εφόσον όλο και περισσότερο επεκτείνεται η φροντίδα ασθενών στο σπίτι, ενώ περιορίζεται ο χρόνος παραμονής στο νοσοκομείο.

Χρειάζεται λοιπόν τα άτομα αυτά να αποκτήσουν βασικές γνώσεις και δεξιότητες στη φροντίδα των ασθενών-μελών της οικογένειάς τους.

Το επισκεπτήριο επομένως αποτελεί πληθυσμιακή ομάδα στην οποία μπορεί να εφαρμοστεί η ενημέρωση – διδασκαλία – αγωγή για παροχή φροντίδας ασθενών στο σπίτι. Αυτή ίσως είναι η σημαντικότερη πρόταση που προκύπτει από την παρούσα μελέτη.

Βιβλιογραφία

1. Darbysbire P. Sour Grapes. Nurs Times 1987, 83: 23-25.
2. Sharp T. Relatives involvement in caring for the elderly mentally ill, following long term hospitalisation. J Adv Nurs 1990, 15: 67-73.
3. Griffith DNW. Hospital visiting hours: time for improvement. Brit Med J 1998, 216: 1303-1304.
4. Λεμονίδου Χ, Μερκούρης Α. Ο ρόλος του νοσηλευτικού δυναμικού στον καθορισμό της πολιτικής Υγείας. Νοσηλευτική 1998, 37: 106-115.
5. Νιάκας Δ. Η αγορά εργασίας του νοσηλευτικού επαγγέλματος στην Ελλάδα. Στο: Η Νοσηλευτική στην Ελλάδα – Εξελίξεις και Προοπτικές. Ακαδημία Επαγγελματιών Υγείας, 1994, 71-99.
6. Ανδριώτη Δ. Οι ανθρώπινοι πόροι στον υγειονομικό τομέα. Ακαδημία Επαγγελματιών Υγείας, 1994, 71-99.
7. Παπαμικρούλη Σ. Εκθεση μελέτης περί του νοσηλευτικού προβλήματος της χώρας. Νοσηλευτική 1981, 83: 152-182.
8. Hartley J. Visitors: help or hindrance? Surgical Nurse 1990, 3: 2-5.
9. Stedt A, Kurki P, Paunonen M, et al. Family members' experiences of their role in a hospital: a pilot study. J Adv Nurs 1997, 25: 908-914.
10. Συμεωνίδου Χ. Τυπικές και Ατυπες Μορφές Κοινωνικής Προστασίας στην Ελλάδα. Στο: Υγεία, Κοινωνική Προστασία και Οικογένεια. Κέντρο Κοινωνικών Επιστημών της Υγείας, 1995, 239-254.
11. Stillwel S. Importance of visiting need as perceived by family members of patients in intensive care unit. Heart Lung 1984, 13: 238-242.
12. Ανδριώτη Δ. Τα επαγγέλματα Υγείας στην Ελλάδα. Εξάντας, 1998, 43-48.
13. Halm M, Titler M. Appropriateness of critical care visitation: Perceptions of patients, families, nurses and physicians. J of Nurs Quality Assurance 1990, 5: 25-37.
14. Collier A, Schirm V. Family focuses nursing care of hospitalized elderly. J Nurs Standard 1992, 29: 49-57.
15. Heater B. Nursing responsibilities in changing visiting restrictions in the intensive care unit. Heart Lung 1985, 14: 181-186.
16. Brown E. Meeting the needs of relatives, part 1: The Family Unit. Care of the Critically 1987, 3: 153-155.

Υποβλήθηκε για δημοσίευση 13/7/2001